

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta este de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6ia, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Trieri osterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu $2\frac{1}{8}$ galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXVI.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie 6' cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 26.

Braslovu 12 Aprile 31 Marte

1873.

Telegramulu

„GAZETEI TRANSILVANIEI“.

Naseudu 11 Aprile, 5 6re.

Fiicele romane din districtulu Naseudului, semnulu credentiei parintiloru fosti granitari, pre lunga felicitarile tramise **Archiducesei Gisella**, pregatira unu costumu romanu de mireasa, care cu dreptu este raritate a seclului in artea generale.

Miile spectatoriloru esclama admiratiunea. —

Comitetulu.

Braslovu in sambat'a Floriloru 1873.

Poporul, carui Ddieu ei vr6 bine, nu i da dreptulu in daru nici ei usurer6za munc'a, nici nu lu crutia de sudori. „Lupt'a pe care o pretende dreptulu, nu e blastemu, ci e binecuventare“, dise Jhering acumu profesore de drepturi in Lipsi'a in discursulu seu catra societatea juridica din Vien'a. Noi adaugemu, ca cine asc6pta dreptu fora munc'a eluptarii lui, va fi in eternu despoiatu de elu din partea celoru, cari sci u sacrifica totu pentru dreptu. De acestu adeveru se afla patrunki toti, cati lupta pentru dreptu si din sinulu natiunei romane, fora a slabi unu minutu dela gloriosulu terenu alu luptei in vetrele strabune.

Inse solidaritatea e conditiunea successeloru luptei. Asta o prov6ca acumu fratii nostri clusiani cu appellulu, care lu recomandamu imbratiosiarii tuturoru romaniloru fora amanare. Eccalu:

„A p e l u.“

Limb'a e paladiulu esistentiei, respective a libertatii unei natiune. Fara limba nu e natiune; viati'a in statu o face din natiune poporu.

Limb'a ne ar6ta cugetele, sentimentele si vointi'a poporulu. —

Limb'a, moravurile, traditiunile si literatur'a caracteriseza individualitatea nationale. Acestia nu numai avemu dreptu de ale aper6 in contra vercarei nisuintie stricati6se, ci totuodata suntemu detori la ac6st'a.

Statulu nu ne p6te opri de a ne pastr6 limb'a, de a o perfection6, din contra are detorintia morala, de a ne-o sprigioni intru in florire. Lupt'a pentru pastrarea drepturiloru nationale e un'a lupta dr6pta si adeverata. —

Sciti bine, cumca congregatiunea comitatului nostru in adunarea din 15 Martiu 1872 la amenitirea II. Sale dlui comite supremu, patrunsa fiindu de indreptatirea limbei n6stre, a enuniatu sub nurerulu prot. 39, cumca protoc6lele congregatiunei se se li6 in limb'a maghiara si romana amesuratu unei otarire premergut6rie a universitatii comitatense. Sciti, cumca membriloru romani ai comitetulu comitatense, li se tramitu invitatiuni romane.

Fratiloru romani! Regularea comunelor e spre gatate. 6re folositu-v'ati de formiturile, cari ni le dau legile n6ue.

Legea comunala face din comune pers6ne cu autonomia, adeca se da indreptatire, c6 se p6ta dispune si ispravi treburile comunale.

6ta statulu de buna-voia a abdisu de a afl6

in comune nescari pers6ne minorene, nu privesce satele de nescu prunci, caror'a le trebue tuturu; elu se indetulesce cu supraveghiarea; chiaru in interesulu singuraticiloru si alu comunei intregi, comun'a -si are drepturile sale, averea si competinti'a s'a; ea otar esce in adunarile comitetulu despre t6te afacerile din laintru, face statute; aceste le duce in deplinire prin ampoiatiu sei; pre acestia si-i alege, i suspende; compune bugetulu, censur6za socotelele, supraveghiaza sc6lele, seracii; are potere politiana etc.

Dreptulu autonomu alu comunei se ar6ta in statutulu ei.

6re n'ati uitatu, au nu nitati de pastrarea limbei acum, precandu ve statoriti statutele? Art. de lege 44 din 1868 in §-lu 20 dice: cumca adunarile comunali -si alegu de sene limb'a protocolaria si cea ofici6sa. Protocolulu e de a se duce totuodata si in ace'a limba, carea va cere-o $\frac{1}{5}$ parte a membriloru cu votu.

Ampoiatiu comunali si anume notariulu, judele etc. su detori a folosi limb'a sateniloru in atengerile loru cu acestia (§ 21).

Comun'a in scrisorile indreptate catra municipiu, catra organele acestui'a, adeca catra diregatorii comitatensi, catra regimu si alte oficia se p6te folosi de limb'a sa propria ofici6sa (§ 23).

Comitetele comunali dej6 constituite; se li6 protocolu; in care limba? In aceea, carea o primesce comitetulu de limba ofici6sa.

D6ca nu v'ati folositu dreptulu, ce vi-lu da Art. 44 apoi ve pomeniti numai, ca protocolulu, decisiunile nu se scriu in limb'a romana. D-v6stra (subscriindu protocolu luat in limba straina, Red.) autenticiati unu actu, a carui limba nu ve 6 cunoscuta. Lucru greul si d-v6stra aveti de a raspunde pasii intrelasati; ac6st'a e o responsabilitate ponder6sa, ca-ce aveti se respondei greutatea unei afaceri neaperala din nepasare au nescientia.

Fiacare sat6nu are dreptu a-si folosi limb'a s'a inaintea judecatoriei sale comunale, 6r' catra alta judecatoria com. limb'a ofici6sa seu protocolaria e a comunei respective; la judecatori'a s'a cercuala se p6te folosi de limba ofici6sa seu protocolaria a comunei sale, 6ra la alte judecatorie, de limb'a protocolaria a acelu municipiu, de care a-partiene judecatori'a. —

Decisiunea seu sentinti'a judecator6sca este de a se scrie in limb'a protocolulu de pertractare; Vedeti d6r' ca Art. 44 ve spriginesce limb'a, si d-v6stra se nu folositi bunicitatile acesteia?

Drepturile pomenite sunt publicie si c6 atari totu unadata si detorintie cari nu se stramuta prin pactele singuraticiloru. Folosibile d6r', ca la din contra ve periclitati individualitatea nationala.

Dreptu aceea, scotindu d-v6stra din cele scrise importanti'a pastrarei limbei, greutatele si chiaru si pericolulu nepasarei facia cu limb'a, aceste t6te numai asi6 le veti incungiur6, d6ca cu ocaziunea adunarei generale celei mai de apr6pe, acarei'a agende voru fi: gatirea statutulu, statorirea bugetulu, censurarea socoteleloru, in intielesulu §-lui 20 alu legei 44 din 1868 veti **decret6** in comune curatu romanesci **limba romana de limba ofici6sa**, seu unde sunteti in minoritate, d6r' totusi a $\frac{1}{5}$ parte a comitetulu, ve-ti cere (pretende) limb'a romana de limba protocolaria si ve

ve-ti alege ampoiati, cari ve sci u limb'a.

Ac6st'a mai usioru o poteti duce in deplinire, d6ca o veti statori in statutulu comunale amesuratu dispusetiuniloru legei, ca-ce pe asta cale ve-ti fi in stare apoi a ve ved6 pastrata limb'a atatu in comitetulu comitatense, catu si in celu comunale.

Luati exemple in asta privintia dela fratii maghiari, cari cu atata barbatia -si sustienu si defend6za interesele si limb'a loru inca si in comunitati, si aveti in vedere, ca cele, la ce v'amu indemnatu in aceste sime, necum se continea ceva, c6 e iu contra legiloru, ci suntu totu lucruri de acele, ce insemi legile susu citate ni le dau, si la folosinti'a acestor'a ne indreptatiescu.

Realizarea d6r' a dreptulu, ce ve compete si vi-lu dau legile, se ast6pta dela d-v6stra.

Clusiu 29/3 1873.

Comitetulu romanu alu membriloru rom. din congregatiunea generale a comitetulu Clusiuului. *)

Sibiu 6 Aprile 1873. (La concordia!)

Fora entusiasmu nu se p6te realiz6 neci o idea subluma.

Thiers.

Acestu verdictu lu pronuncia la diferite ocaziuni venerabilulu si incaruntitulu politicu europ6nu, la ale carui actiuni, fapte si miscari suntu atintiti ochii Europei, cu deosebire in tempulu presinte, decandu a devenitu elu a fi compasulu destineloru glori6sei natiuni francese. Si intr'adeveru fara entusiasmu, fara acestu farmecu nobile alu spireteloru si anemelor, nu se p6te efectui nemicu de d6mne ajuta, cu atatu mai pucinu se p6te realiza o idea subluma, cu atatu mai pucinu p6te ajunge atatu unu individu singuratecu, catu si o individualitate nationale la unu idealu alu prosperarei. D6r' lucru firescu, ca t6te 'si au marginile, si trecundu preste acestea, degener6za orce intreprindere; astufeliu sta lucrulu si cu entusiasmulu; elu nu trebuie se degeneredie, pentruca atunci scapa in abisulu fanaticismulu, ale carui producte funeste si nedorite suntu pre cunoscute. —

Este ceva cunoscutu, este unu blastemu vechiu pe capetele n6stre, este acelu verme perniciosu, care r6de la radecina celoru mai fine si preti6se flori si lipsindule de suculu nutritoriu le aduce la paliditate si vestedire. Acestu reu invechitu este: „discordi'a si fiic'a ei nesolidaritatea“. Acesti factori destructivi, cari efeptuiescu naufragiulu mai tuturoru intreprinderiloru n6stre, cari producu obstacule si arborescu pedeci la toti pasii facuti in interesulu si spre prosperarea natiunei n6stre — respectu si on6re exceptiuniloru — suntu asi6 dice, domiciliati mai in t6te anghiurile locuite de romani. Intre astufeliu de impregiurari entusiasmulu inca nu p6te domni seu apoi se form6za d6ue tabere; una plina de entusiasmu, alt'a plina de fanaticismu si inceptu lupt'a intre sine si apoi discordi'a strica totu. Exemple, dorere! ca avemu! Apoi sic non itur ad astra! Acesti factori ai discordiei ii aflamu incuibati si in unii din inteligintia, 6r' nu la poporulu nostru, pentru ca elu nu e de vina, d6ca conducatoriului 'lu impartu in fractiuni si 'lu conducu in t6te directiunile, pana ce din o turma compacta devine nescu risipituri neinsemnate si impotente de a lupta cu succesu. Apoi la casuri de succumbere si desastre nesperate audimu numai eschiamandu si lamentandu: nu avemu capi, conducatori, maturitate etc. Eu din contra sustienu,

*) Neamu grabitu cu publicarea appellului, ca e pericolu in m6ra. Comitiv'a o vomu publica in nr. v. Privatii cu privatele voru reman6 dupa cele de urgentia generale. Red,

